

Olla eelkõige inimene ja jääda inimeseks

Intervjuu Hirvo Survaga

Kaie Tanner

Eesti Kooriühingu tegevjuht

Hirvo Survaga intervjuud kokku Leppida on omamoodi mission impossible. Tema päevad on tihedalt täis tikitud dirigeerimistunde EMTAs ja muusikakeskkoolis, koosolekuid EMTAs, kooriühingus, meestelaulu seltsis ja koorijuhtide Liidus, proove EMTA segakoori, rahvuskooper Estonia poistekoori, ERRi segakoori ja Tallinki naiskooriga. Lisaks muidugi vajalik vanaisa-aeg tütre tütar Matilda hoidmiseks ja majaperemeheaeg aeda puude istutamiseks. Siiski Leidsime ühe toreda õhtupooliku kella 22 ja südaöö vahel, mis oli veel täitsa vaba ja jutuajamiseks saadaval.

Ma ei mäleta, et Hirvo oleks kunagi öelnud, et tal ei ole aega. Kui koorijuhtide Liidu asutamiseks Läks, tuli mõttekaaslastest dirigentidega pidada palju ühiseid arutelusid, et rääkida Läbi probleemid, saada valmis põhikiri ja tegutsemissuunad. Kuna kõigil olid päevad kinni tundide ja õhtud kooriproovidega, tehti koosolekuid õhtul kella üheksast keskööni.

1. oktoobril anti Hirvole üle Eesti Muusikanõukogu preemia muusikaelu jaoks olulise ja väljapaistva tegevuse eest. Ta on teine koorijuht (pärast Tõnu Kaljustet), kes kunagi selle preemia saanud on, ning see tuli talle suure üllatusena.

Kui sa ei oleks koorijuht, kes sa siis oleksid?

Koorijuht! (Naerab.) Ma olen ise ka selle üle mõelnud, aga pole veel leidnud, mida muud ma võiksin teha. See on minu jaoks nii orgaaniline.

Kas sa lapsena ei tahtnud saada kosmonaudiks või kallurijuhiks?

Ei tahtnud jah. Ju see ikka sellest tuli, et minu ema oli koorijuht,

Muusika

1,4,5,6,7,8,9

Rahvuskooper Estonia
Estonia teater
Teater

isa laulis kooris, samuti onu ja onunaine. Elasime kõik koos ühes korteris ning käisime onupoegadega laululaagrites kaasas. Ma mäletan, et kui olin lapsena maal, siis majast teeotsa postkastini oli oma kilomeeter kõndida. Läksin üle põllu ajalehtede järele, võtsin pihku pikema rohukõrre ja muudkui vehkisin sellega -siiani on see meeles. Ilmselt tegin ema järele.

Eluvialasid oli mul lapsena siiski päris palju, ega vaba aega eriti polnud. Kogu kooliväline aeg sai sisustatud: lastemuusikakool, spordiring, tantsuring ... Õppisin klaverit ja natuke ka altsaksofoni - kuna vend mängis puhkpilliorkestris, käisin temaga suviti orkestrilaagrites kaasas. Praegu ma vast heliredeli mängiksin veel saksofonil ära, rohkem ilmselt mitte. Ega ma väga hea harjutaja ei olnud, polnud ka suurt tahtmist klaverit harjutada, kui aus olla ... Isegi klaveriõpetajat vahetati mul kolm korda, ju siis polnud minuga kõige lihtsam hakkama saada.

Kohtla-Järve koolis laulsin poistekooris, mida tollal juhatas Aadu Kukk. Isegi solistide konkursil osalesin ning võitsin esimese koha lauluga "Santa Lucia". Mitmed poistekoori laulud on siiamani meeles.

Kuna mu isa oli spordimees, siis käisin suusatrennis, ujumas ja mujalgi. Ma ei olnud aga tulihingeline sportlane, kes oleks tahtnud esikohale tulla. Mulle meeldis isaga kaasas käia suusamatkadel, tema sai mind ja venda nõõriga järel vedades omakorda suurema trenni. Ka orienteerumisvõistlusi tegin isaga koos, jooksin kaart kõhu peal ringi ja eksisin vahel ära.

Me elasime perega tollal Kohtla-Järvel ning tahtsin sealt kangesti minema saada. Mõtlesin VIII klassi lõpus, kas minna merekooli või 32. keskkooli teatriklassi, aga isa soovitas, et ema õppis ju Otsa koolis ja sina võiksid ka sinna minna. Ju ta nägi, et humanitaarala sobib mulle.

Ema juhatas mul segakoori Tuljak, mille ta ise asutas, ja Kohtla-Järve naiskoori Kaja. Ta õppis konservatooriumis kaugõppes ning tegi Tuljakuga Sompä klubis ka oma lõpueksamit. Mäletan, et eksamikomisjonis olid näiteks Jüri Variste ja ema õpetaja Harri Ilja.

Kui ma Otsa kooli minema hakkasin, ütles ema, et ära mine koorijuhtimist õppima, see on väga raske eriala. Minu jaoks see siiski raske pole olnud. Läksin lihtsalt oma rada ja see on olnud väga loomulik teekond.

Nii noorena üksi Tallinna minna sa ei peljanud?

Ikka natuke pelgasin. Aga ma tundsin ka mingit vabanemist. Kohtla-Järvel polnud tollal ka kuigi ohutu elada, kooliteel võis iga päev juhtuda, et keegi pani noa vastu selga ja pommis raha. Meil oli isaga kokkulepe, et õhtul pärast üheksat ei mina ega mu vend üksi väljas ei liikunud.

Tallinn ja Otsa kooli õhkkond oli tohutult uus ja huvitav. Elasin üürikorteris Anne Peäske ema ehk Kure-proua juures, nii et ma ei olnud üksi. Raivo Peäske töötas tollal Estonia teatris, nii et sain palju sealsetel etendustel käia.

Sa oled muuhulgas olnud Eesti meister peotantsus. Kuidas sa selle ala peale sattusid?

Kui käisin IV klassis, toimusid venna klassis tantsukursused ja neil oli üks poiss puudu. Niisiis kutsuti mind kaasa tegema ja sain partneriks Tiiu Pärnitsa, kes on praegu tuntud rahvatantsuõpetaja. Tantsisin nii standard- kui ladina-ameerika tantse kuni Otsa kooli kolmanda kursuseni, Eesti meistriks sain kahel korral ja Liidu meistrivõistlustel jõudsin seitsmenda või kaheksanda kohani... Otsa koolis ütles paraku tollane osakonnajuhataja Peeter Perens (sen), et nüüd tuleb valida, kas muusika või tants - ja valisin siis ikkagi muusika, lõpetasin tantsimise ära. Aga tantsuvõistlusi vaadata meeldib mulle senini. Tehnika ja kõik muu on muidugi praeguseks tohutult muutunud.

Kuidas sa muusikas võistlemisse suhtud?

Mingil ajal käisin oma kooridega päris palju igasugustel konkurssidel, aga see aeg sai minu jaoks üsna ruttu ümber. Pigem teen rõõmuga hea kontserdikava, lähen festivalile või muud sellist. Konkurss on alati väga subjektiivne - nii palju kui on inimesi, on ka arvamusi. Ausaid konkursse on kahjuks jäänud

üha vähemaks.

Olen ka ise korduvalt sattunud konkursside žüriidesse ning seda maailma seetõttu päris palju seestpoolt näinud. Eriti üllatasid mind alguses Interkulturi konkursid (tuntud kommertsfestivalide korraldaja - K.T.), kus tähtsad professorid püüdsid mulle selgeks teha, kuidas ja kellele ma žüriiliikmena ikka punkte pean andma. Toimis mingi isiksustevaheline poliitika - kes peab kõrgema koha saama ja kes mitte. Mina jäin endale kindlaks, hindasin ikkagi muusikalist esitust. Ja hiljem ma selle süsteemi konkursside žüriisse enam lihtsalt ei läinud.

Sa oled praegu tuntud kui Eesti poistekooriliikumise vedur, hing ja südametunnistus. Ometi alustasid oma koorijuhitegevust hoopis naiskooridega - Kiisa rahvamaja naiskoor ja Tallinna kaubamaja naiskoor. Miks just need? Kiisa rahvamaja naiskoori juhiks soovitas mind mu erialaõpetaja Silvia Mellik. Ju ta nägi ära, et mul pole mõtet ainult klassis tapeeti juhatada, vaid olen võimeline ka päris kooriga töötama. Tema õpilased olid ka varem Kiisal käinud, aga sel hetkel oli jälle kedagi vaja, ja nii ma sinna läksingi.

1980. aastal läksin selle kooriga ka esimest korda laulupeole, olin siis ise 17. Kiisa koor oli üsna tavaline maakoorike, kus käisid koos toredad naised, kes tahtsid laulda. Tagantjärele mind hämmastab, et minusugune noor nolk läks koori ette kamandama ja nad kuulasid mind.

Aga koori ette minekut ega kooriga esinemist pole ma kunagi kartnud, tõeline hirm oli hoopis klaverimängu ees. Konservatooriumis oli mul väga hea klaveriõpetaja Niina Maiorova, tänu temale sain oma vajalikud klaveri-eksamid ikkagi tehtud.

Kaubamaja naiskoori kutsus mind tegema Otsa kooli rühmajuhataja Olev Hõlpus. Kui Kiisal töötasin kaks aastat, siis kaubamaja kooriga kolm.

Mis hetkel sa poistekoori usku pöörasid?

Peeter Perens juhatas tol ajal Tombi-nimelise kultuuripalee

poistekoori (praegune Revalia poistekoor - K.T.) ja tõi kõik Otsa koolis koorijuhtimist õppivad poisid sealsesse meesrühma laulma. Mingil hetkel hakkas ta laskma mul seal partiisid õpetada ning siis hakkas mul aegapidi tekkima armastus poiste segakoori vastu. See on niivõrd erilise kõlaga kooriliik!

Kui Perens Tõmbi poistekoorist ära läks, andis ta selle üle Guido Ausmaale ja nimetasime koori ümber Revalia poistekooriks. Aga 1991. aastal sõitsime kooriga Soome Poriisse esinema, sealne dirigent kutsus Guido Soome tööle ning seega jäin Revalia poistekoori üksi edasi tegema.

Konservatooriumi ajal kutsus Ants Soots mind teaduste akadeemia meeskoori abidirigendiks. Mingi aja olin seal ka peadirigent, käisin nendega Tallinna koorifestivalil ja saime seal II koha. Aga siis tekkis mõte, et teeks ikkagi oma meeskoori, ning sündis Revalia poistekoorist välja kasvanud Revalia kammermeeskoor.

Juhatasin kolm aastat ka Eesti Rahvusmeeskoori. 1991. aastal võitsin noorte koorijuhtide konkursi, seal valis RAM mind oma lemmikdirigendiks ning mulle anti nendega teha Schuberti kava. Pärast seda jäingi RAMi tööle, ühena kolmest dirigendist. See oli väga huvitav aeg, aga mingil hetkel tundsin ära, et teeksin parema meelega siiski oma koori ning pühendusingi Revalia kammermeeskoorile. Kui seal noormehed jõudsid juba sellesse ikka, et kõrgkoolid said läbi ning oma töökohtade ja perede kõrvalt polnud koorilauluga enam piisavalt aega tegelda, hakkasin rahvusoperi poistekooris uusi mehi kasvatama. Osad Revalia omad tulid ka sealsesse meesrühma laulma. Aga üsna kiiresti - oma viie aastaga - kasvas ka Estonia poistekoorist välja noormeestekoor, mis esineb juba ammu ka iseseisva meeskoorina.

Kõik koorid on sinu käe all arvukaks kasvanud. Kasvas Revalia poistekoor, teaduste akadeemia meeskoor, Virumaa poistekoor... Estonia poistekooris on praegu kokku üle 200 laulja. Mida sa ometi selleks teed?

Midagi ei tee! (Mõtleb.) Kui sa lood kooris keskkonna, kus lauljal on hea käia, kus ta tunneb ennast hästi, siis ta tulebki sinna ja ei

taha ära minna - olgu tegemist lapse või täiskasvanuga. Loomulikult käib vahetus, ka Estonias on lauljatel vahepeal kõrgkooliõpingud või muud tegemised ning osad lähevad ära. Aga on ka lauljad, kes on minuga seal laulnud aastast 2001 kuni siiani - 20 aastat. On väga naljakas vaadata, kui katsetele tulevad minu (kunagised) poistekoori lauljad oma poegadega, öeldes, et nad tahaksid ka oma lastele samasugust kooli nagu kunagi ise said. Tunnen ennast siis nagu dinosaurus!

Mis on siis poistekoori kool? Lolluste eest kätekõverdusi teha, daamid uksest ees sisse lasta... ?

Mida sa ikka niiväga õpetad ... Vaata, muusika on ju ise distsipliin - rütm, taktimõõt, nooditekst. Muusikat pole võimalik ilma distsipliinita teha. Aga eelkõige peab poiss kooris kasvama inimeseks, peab oskama käituda ja viisakas olla. Kui ta jõuab ise päris muusika juurde, on tore; kui ta proffmuusikuks ei saa, oskab ta ometi käia kontserdil, pidada muusikast lugu ning olla eeskujuks ka oma lastele.

Proovi alguses tõusevad poisid meil alati püsti. See on mingit tüüpi keskendumine, enese kokku võtmine - et nüüd tõuseme hetkeks, jääme vaikseks ja siis hakkame muusikaga tegelema. Muusika algab ju vaikusest.

Dirigent on nagu õpetaja. Koolis oli ju ka nii, et mõne õpetaja tunnis valitses vaikus ja seal oli huvitav, kõik kuulasid. Teises tunnis jälle käis tohutu lärm ja õpetaja võis karjuda kui palju tahes, ikka keegi ei kuulnud. Ka kooriproovis peab olema huvitav. Õppida ja õpetada saab tehnikat, rääkida kooriliteratuurist - aga on asju, mida õppida ei saa. Pole võimalik sundida poisse ennast käsu peale respektima. On mingi asi, mis paneb lauljad dirigenti kuulama, aga nime ma sellele küll ei oska anda.

Kätekõverdusi sai mul kunagi poistekooris tehtud küll: proovi hilinemise, juturääkimise või sõimusõnade kasutamise eest. Kes sõimas eesti ja vene keeles läbisegi, tegi 25+5. Selle juurde selgitasin ka, mida see 25+5 ajaloos tähendas. Kätekõverdusi pole aga enam aastaid vaja läinud, poistel on koorikord juba nii

harjumuseks kujunenud.

Muuhulgas on Hirvo olnud 15 aastat meestelaulu seltsi poistekoori Kalev peadirigent. Ühes Vigala seminarlaagris juhtusin sööklast väljuma just hetkel, kui poisid sinna sööma tulid; ja nad tulid alati rivikorras, hanereas sörkides. Seisin siis ukse kõrval, et poisterivi mööda lasta, aga nii umbes viies poiss rebis eesminejat särgist ja kurjustas valjul sosinal: "Kas sa ei mäleta, mida Hirvo ütles -daam tuleb kõigepealt uksest sisse lasta!" Jäidki poisid seisma ja lasksid mul väljuda. Sealjuures polnud ühtki koori õpetajat silmapiiril, poistel endal püsis õpetatu meeles.

Virumaa poistekoori aastapäeva-kontserdil laulsid poisid mingit valssi ning Hirvo võttis oma ema saalist tantsima. See oli parajasti emadepäev, seega pühkis suur osa publikust liigutusest silmi. Aga kontserdi lõpus pandi valss mängima ning kõik poisid läksid võtsid oma emad kuulajate hulgast tantsima -siis polnud saalis vist küll enam ainustki kuiva silma. Poisid kummardasid püüdlilikult emade ees, tantsisid hästi tõsiselt ja natuke kohmakalt - ja see oli lihtsalt väga ilus. Vaat sellist asja sundides ei saavuta, ainult autoriteetne eeskuju paneb poisid niimoodi tegutsema.

Kas te harjutasite poistega proovis valssi ka?

Tantsimist otseselt mitte, aga tantsule kutsumise kummardamist harjutasime küll. Ja rääkisime läbi, et tantsule kutsudes kummardad daami ees, pärast tantsu saadad ta kohale tagasi ja kummardad jälle ... Umbes nii.

Milline on sinu elus olnud õpetajate roll?

Silvia Mellik oli minu jaoks väga oluline -Otsa kooli ajal nagu teine ema. Kui lähed õppima 14-15-aastaselt, oled ikkagi veel paras pubekas. Mellik ja tema eeskuju suunasid mind väga palju. Ta juhatas tol ajal TPI naiskoori ning loomulikult käisin ka tema proove vaatamas. Aga samuti oli minu jaoks väga arendav kogu Otsa kooli õhkkond - see oli uus ja puhas, nagu sõõm värsket õhku.

Silvia Mellik soovitas mul ka minna konservatooriumi just Ants Üleoja juurde õppima. Muidugi, olin Antsu tööd ka ise näinud

Eesti Raadio segakooris, TPI meeskooris ja laulupidudel ning mulle ta dirigendina väga meeldis. Ma tõesti tahtsin tema juures õppida!

Astusin konservatooriumi 1982. aastal, mil kuigi palju välismaa kaasaegset muusikat ega vanamuusikat ju kättesaadaval ei olnud. See, kuidas Ants Üleoja eesti muusikat interpreteeris, seda kaasajastas, õpetas mind ridade vahelt lugema, oli täiesti eriline. Ta on väga emotsionaalne dirigent ning tal on väga head käed. Üleoja tunnis polnud iialgi igav!

Sa oled ise olnud praeguseks juba pikalt dirigeerimisõpetaja...

Nende õpilastega, kellega alustan tööd täiesti algusest, olen küll tähele pannud, et kasutan Silvia Melliku nippe, millest mul endal Otsa kooli ajal kasu oli.

Kui õppisin Ants Üleoja klassis, oli minu kontsertmeister Tiina Renser -ning ta on ka praegu muusikaakadeemias minu klassi kontsertmeister. Ma imetlen tõsiselt tema tööd, kannatlikkust ja professionaalsust, mida kuigi tihti ei märgata. Tuletame temaga päris sageli meelde, mida ja kuidas Ants tunnis tegi. Näiteks, et äravõttega ära võta ainult supivedelikku poti pealt, vaid ikka paksu ka põhjast ... Aga seda ma ei saa öelda, et õpetan ise samamoodi, nagu mu õpetajad tegid.

Oled õpetanud külalisprofessorina ka Oregoni ülikoolis. Kuidas sa sinna sattusid?

Sattusin üsna juhuslikult. 1996. aastal toimusid Eestis ESTO päevad ning teiste hulgas tuli tookord siia ka dirigent Lonnie Cline Portlandist oma kooriga. Tema kutsus mind algul Portlandi, kus ta oli ise kolledži õppejõud, ning kus käisin mitmeid kordi tunde andmas, sealhulgas korduvalt koos Veljo Tormisega. Edasi kutsus helilooja Robert Kyr mind Oregoni ülikooli, kus käisin nii üksi, koos Tormise kui ka oma meeskooriga. Kõige pikem periood oli vist kuu aega. Mind kutsuti sinna ka päriselt tööle, aga ma polnud mingil juhul nõus oma Eesti koore maha jätma.

Oled oma kooridele lisaks kogu aeg koorivaldkonnas mingit ühist asja ajanud. Kõigepealt tuli meestelaulu seltsi poistekooride

seksioon, mille juhiks saades polnud sa veel kolmekümne-negi. Samast aastast lisandus meestelaulu seltsi juhatus, 10 aastat hiljem koorijuhtide liit, mõned aastad tagasi kooriühingu juhatuse liikme ja nüüd ka esimehe roll ... Pikka aega olid Eestis ainuke, kes väsimatult rääkis, et koorijuht on päris elukutse. Kuidas sa jaksad? Kõik asjad on ju omavahel ühendatud. Kui juhataid poistekoore, siis näed, millised on selle liigi probleemid ja mida saaks nende kõrvaldamiseks ära teha. Loomulikult püüad siis ka omalt poolt lükata asju sinnapoole, kuhu vaja. Ma pole kunagi mõelnud, et tahaks olla ühiskondliku elu tegelane, mingite murede keskel olles hakkad neid lihtsalt kuskilt otsast lahendama.

Aga näiteks koorijuhtide liidu loomise eel tulime ikkagi mõttekaaslastega kokku ning hakkasime nuputama, mida ette võtta - seal oli peale minu veel mitmeid inimesi. Vaata, kui palju läks aega, et dirigentide palgatoetus päriselt tööle hakkaks, aga nüüd see tuli - ligi 20 aastat hiljem. Nagu Ants Üleoja ütles: ka kivile saab augu sisse, kui järjepidevalt ühe ja sama koha peale vett tilgutad.

Koorijuhi roll ühiskonnas ei ole üldse ainult laulu juhatamine, vaid midagi märksa suuremat. Koorijuht on heas mõttes rahvalalgustaja ja õpetaja

- olgu laste või täiskasvanute ees. Kui poleks koorijuhte, poleks ka laulupidu. Need inimesed, kelle ümber tahetakse koonduda, kelle käe all tahetakse laulda

- nende koorid tõusevad ka esile ja püsivad pinnal. Vaata, kuidas Ene Üleoja kasvatas oma kooliõpilastest välja Nooruse koori, millest sai üks oma aja parimaid segakoore. Vaata Eleino Kaljustet, vaata Tiia Loitmet - erakordsed omanäolised isiksused, kelle juhtimisel koorid tahtsid laulda. Koorijuht ongi mitmes mõttes ka oma kogukonna juht ja kultuuri hoidja.

Hirvo Surva on ainsa inimesena olnud kolmel korral laulupeo kunstiline juht. Selles rollis on tema jaoks kaks võrdselt tähtsat asja: idee ja meeskond. Kui need koos, saab laulupeoga liikuma hakata.

Mida tähendab sinu jaoks laulupidu?

Juba Otsa koolis õppides laulupidudel käies vaatasin ammulisui laulupeodirigente ja mõtlesin sisimas, et sinna jõuda ei õnnestu minul küll mitte kunagi - millised korüfeed seal tegutsevad, millist tööd teevad ... Aga 1991. aastal kutsus Tõnu Kaljuste mind "Laulusildadele" juhatama ning 1993. aastal dirigeerisin Venno Laulu kutsel noorte laulupeol poistekoore. Sellest peale olengi jäänud laulupidudele juhatama ja olnud mitmel korral ka peo kunstiline juht.

Töö laulupidudel ja pidudega on eriline ning meeldib mulle, muidu seda ju ei teeks. Eelproovides käies olen mitmeid kordi mõelnud, mis imeliku tõe esindaja küll eestlane on, et näeb sellist vaeva, tuleb kokku, õpib laule, sõidab eelproovi, saab võibolla riielda - aga ikkagi teeb seda. Koorijuhtidel peab olema peo kunstilise meeskonna vastu ikka väga suur usaldus, et õpitakse mitu aastat oma lauljatega peorepertuaari. See tähendab, et usaldus tuleb ka ära teenida ning koostada parim ja väärtuslik laulude kava.

Olen ise laulupeoteekonnal päris palju võidelnud selle eest, et lasta laulupeolaulud ära õppinud koorid ikkagi peole ja mitte jätta kedagi välja. Ma ei ole kuidagi pehmo, aga süda läheb hellaks, kui 75-aastane vanamemm tuleb pisarsilmil küsima, kuidas mul ettelaulmine läks ja kas saan ikka veel laulupeole. Selle koha peal mu süda murdub. Eks ürita siis välja mõelda, keda võtta ja keda jätta, kellel on suurem õigus peole saada - kodu- või väliseestlasel, noorel või vanal. Koolireform on ka paljudele kooridele nii mõjunud, et need on väga väikeseks jäänud - see ei ole juhtide süü ja nad väärivad igakülgset tuge. Ma saan aru, et piirarvud on olemas ja alati kõik laulukaare alla ei mahu, ometi on valikut inimlikult ülliraske teha ja minu meelest peaksid kõik peole pürgivad lauljad sinna ka saama...

Kui siis laulupidu kätte jõuab, on tohutult uhke näha dirigendipuldist neid inimesi, kes on mitmeaastase ettevalmistuse tulemusena finišijoonetele jõudnud, on panustanud oma aega ja vaeva, teinud proove - ja nüüd on nad laulupeol!

Kõige tähtsam on ka laulupeo-teenekonnal jääda inimeseks ja märgata teist ükskõik millises olukorras.

Mis sind Eesti muusikaelus rõõmustab, mis kurvastab?

Näen täna kaht suurt murekohta. Esiteks: praegusel pandeemiaajal ei oska me vist keegi veel täpselt öelda, millised tagajärjed pooleteiseaastasel seisakul koori-liikumisele on, ning see hirmutab. Teiseks: kui me tahame, et koorimuusikas toimuks päriselt oluline arenguhüpe, tuleb arendada koorilauljate muusikalist kirjaoskust ning sellega on veel väga palju tööd.

Aga mis mind teeb õnnelikuks ... 2019. aastal kõndisin laulupeorong-käigus, ühel hetkel vaatasin oma selja taha ning nägin seal enam kui 400 koorilauljat - oma koore. Rahvusooper Estonia poistekoor, lapsevanemate segakoor, ERRi segakoor. Siis ma järsku tundsin, kui õnnelik ma olen, et saan minna sellise väega laulukaare alla.

Sel päeval juhatasid laulupeol kolm generatsiooni: mina, minu õpetaja Ants Üleoja ning minu õpilased Kaspar Mänd, Valter Soosalu ja Ingrid Roose. Teeb tohutult rõõmu, kui noored tulevad järjest peale, julgevad teha ja vastutust võtta.

Mulle on väga tähtsad ja olulised inimesed, kellega ma koos töötan -Estonia poistekooris, ERRi segakooris, kooriühingus, meestelaulu seltsis, koorijuhtide liidus ... Olen oma olemuselt üleni meeskonnatöötaja.

Oled eluaeg juhtinud poistekoore, aga praegu töötad ometi ka ERRi segakoori ja Tallinki naiskooriga.

ERRi segakoor lihtsalt tuli kuidagi minu juurde. "Laululahingu" saates osales ERRi poolt aktiivsete lauluhimuliste inimeste rakuke, kes tahtis jääda koos laulma ja ka laulupeole minna. Mingil hetkel siis helistas mulle Marge-Ly Rookäär Klassikaraadiost ning palus tulla neid juhatama. Olen seda praeguseks teinud juba 13 aastat. Aga Tallinki naiskoor on pesamuna, nendega alustasime eelmisel aastal täiesti nullist. Vaatame, kuidas seal läheb, aga inimesed on tohutult toredad ja

laulavad isuga -vähemalt laulupeole tahaks nendega jõuda.

On sul elus või muusikutöös olnud eeskujusid?

Muidugi on. Neid on päris palju ja see on tore.

Tõnu Kaljuste - tema projektid on tohutult inspireerivad. Tal on suur fantaasia ja tal ei saa ideed ilmselt kunagi otsa. Olen käinud EMTA kooris tema tööd vaatamas ning õppisin sellest palju.

Mu õpetajad Ants Üleoja ja Silvia Mellik on olnud eeskujuks, ka Ants Soots oma erilise vaimsuse ja mõttemaailmaga. Eri Klasiga oli meil Estonias väga hea koostöö ning suur vastastikune usaldus, kutsusin ta ka 1997. aastal noorte laulupeole juhatama. Kui ta kinkis mulle Gustav Ernesaksa taktikepi, oli see ikkagi suur üllatus.

Aet Maatee suurt kandejõudu ja avalit südant laulupidude vedajana olen väga imetlenud - selliseid inimesi kohtab väga harva.

Ene Salumäega olime konservatooriumis ühel kursusel ning jagasime lõpueksamil Kreegi "Reekviemi" juhatamist. Teeme siiaamaani koostööd ja pean temast väga lugu - ta on fantastiline inimene.

Riina Roose, kellega tegime koos 2014. aasta üldlaulupidu, on samuti täiesti ainulaadne persoon, sellist teist ei ole.

Rasmus Puuri pean ka üheks oma eeskujuks - tema pühendumus, heas mõttes isamaaline mõtteviis ning oskus oma ideid sõnastada on täiesti erakordsed.

Ja kindlasti on mulle eeskujuks olnud minu vanemad.

Mis praegu sinu töölaua tegemist ootab?

Rahvusoper Estonia poistekooril on vaja õppida ja salvestada kooriosa novembris esietendavas balletis "Louis XIV - kuningas Päike". Samuti tuleb kohe-kohe poistega sisse laulda järgmise noorte laulupeo laulud, millest saab peo õppematerjal. Novembriks tuleb ära õppida ka Stravinski "Psalmide sümfoonia"

Estonia etendused käivad juba samuti. Eelmisel nädalal jäi üks koori-poiss haigeks ja olime seetõttu kõik karantiinis, nüüd tuleb tegemata töö tasa teha.

EMTA alustas samuti tööd, seal on mul üheksa väga toredat õpilast. Suur ja rõõmus üllatus ootas esimeses EMTA koori proovis, kuhu kogunes 18 meest ja 20 naist - sellise koosseisuga saab juba mõndagi ära teha.

Tundub, et ees on põnev hooaeg. Tegemist on palju, aga olen väga õnnelik inimene - mul on igal pool toetavad meeskonnad, kellega on rõõm koos tööd teha.

Napilt enne keskööd lõpetame intervjuu. Järgmisel päeval ootavad Hirvo aias mahavõtmist vanad puud ning istutamist noored püramiidpihlakad, õuna-, ploomi-, kirsipuud ja sõstrapõõsad (must, valge ja roheline sõstar). Tonn mulda on ka juba õuele veetud ja heade abilistega talgupäev kokku lepitud.

!3!

kõik